ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2024

ՀՈՒՆՎԱՐ - ՓԵՏՐՎԱՐ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 3

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: ***Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:***

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա ՄԱԿԱՐԴԱԿ

1 **Ո՞ր թվականից է գահակալել Արշամ Երվանդականը.**

1) Ք. ա. մոտ 260 թ.
2) Ք. ա. մոտ 230 թ.
3) Ք. ա. մոտ 240 թ.
4) Ք. ա. մոտ 220 թ.

2 **Ե՞րբ է Բաղդադի խալիֆը Աշոտ II–ին ճանաչել Հայաստանի շահնշահ.**

1) 918 թ.
2) 920 թ.
3) 921 թ.
4) 922 թ.

3 **Ե՞րբ սկսեց ձևավորվել առաջին համահայկական թագավորությունը.**

1) Ք. ա. IX դարում
2) Ք. ա. VII դարում
3) Ք. ա. XI դարում
4) Ք. ա. VIII դարում

4 **Ե՞րբ է Կոմիտաս Մամիկոնյանը օծվել հայոց կաթողիկոս.**

1) 614 թ.
2) 615 թ.
3) 608 թ.
4) 618 թ.

5 **Ե՞րբ է տեղի ունեցել Շամքորի ճակատամարտը.**

1) 1826 թ. սեպտեմբերի 13–ին
2) 1826 թ. սեպտեմբերի 3–ին
3) 1826 թ. սեպտեմբերի 27–ին
4) 1827 թ. օգոստոսի 17–ին

6 **Հայհեղկոմը վերակազմավորվել է ՀՍԽՀ Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի՝**

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 2–ին
2) 1921 թ. ապրիլի 24–ին
3) 1921 թ. հունիսի 24–ին
4) 1921 թ. մայիսի 21–ին

7 **Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարար Կիպրիանուն ե՞րբ է ՄԱԿ–ի ամբիոնից կոչ արել քննարկելու Հայկական հարցը.**

1) 1965 թ. հոկտեմբերին
2) 1967 թ. հունիսին
3) 1965 թ. ապրիլին
4) 1970 թ. ապրիլին

8 **Ե՞րբ է տեղի ունեցել Գում Գափուի ցույցը.**

1) 1890 թ. հունիսին
2) 1891 թ. հունիսին
3) 1895 թ. սեպտեմբերին
4) 1890 թ. հուլիսին

9 **Ի՞նչ լեզվով են գրված արտաշեսյան սահմանաքարերի արձանագրությունները.**

1) արամեերեն
2) հայերեն
3) հունարեն
4) լատիներեն

10 **Ո՞վ էր Կեսարիայի շրջանում հայտնի «Մեծ չելլոյի» առաջնորդը.**

1) Թորոս Ծառուկյանը
2) Մեծն Մուրադը
3) Արամ Աչըգբաշյանը
4) Մարգար Վարժապետը

11 **Թվարկվածներից ո՞վ ԱՄԿ հիմնադիրներից չէ.**

1) Հայկազ Խաչատրյանը
2) Շահեն Հարությունյանը
3) Խաչիկ Սաֆարյանը
4) Ստեփան Զատիկյանը

12 **Ո՞վ է հաջորդել Օշին թագավորին.**

1) Գվիդոն Լուսինյանը
2) Լևոն V–ը
3) Հեթում II–ը
4) Լևոն IV–ը

13 **Որտեղի՞ց է սկիզբ առնում Արածանի գետը.**

1) Ծաղկավետ լեռներից
2) Ծովք լճից
3) Ծաղկանց լեռներից
4) Սրմանց լեռներից

14 **Շուշին 1726 թ. գրավելու անհաջող հարձակման ժամանակ որքա՞ն զինվոր կորցրին թուրքերը.**

1) 800
2) 700
3) 6000
4) 1300

15 **Ո՞վ է «Հովհաննես Այվազովսկի» արձանի հեղինակը.**

1) Արա Սարգսյան
2) Արտաշես Հովսեփյան
3) Յուրի Պետրոսյան
4) Նորայր Կարգանյան

16 **Ո՞ր գավառում էր գտնվում Արծափ ամրոցը.**

1) Արտազ
2) Կոգովիտ
3) Կարնո
4) Բագրևանդ

17 **Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.**
«Բոլոր հայ աշխատավորները պետք է գիտենան, որ ներգաղթի խնդրում մենք պետք է ղեկավարվենք դասակարգային սկզբունքով, այսինքն՝ պիտի ներգրավենք միմիայն աշխատավոր տարրեր՝ բանվորներ և գյուղացիներ»:

1) Ս. Լուկաշինը
2) Ա. Մյասնիկյանը
3) Ա. Ամատունին
4) Ս. Տեր–Գաբրիելյանը

18 **Ո՞վ է ստորև տրված մեջբերման հեղինակը.**
«Աստվածներից առաջիններն ահեղ էին ու երևելի և աշխարհի մեծամեծ բարիքների պատճառ, աշխարհի ու բազմամարդության սկիզբ։ Սրանցից առաջ եկավ հսկաների սերունդը…»:

1) Մովսես Խորենացի
2) Փավստոս Բուզանդ
3) Ղազար Փարպեցի
4) Ագաթանգեղոս

19 **Արևմտահայերի երկրորդ համագումարում ընտրված մարմինը, որը դիմեց «Արարատյան Հանրապետության» կառավարությանը, կոչվում էր՝**

1) Արևմտահայերի խորհուրդ
2) Ազգային գործադիր կոմիտե
3) Արևմտահայ ազգային բյուրո
4) Արևմտահայ գործադիր մարմին

20 **Տերմինների կամ հասկացությունների տրված բացատրություններից ո՞րն է ճիշտ.**

1) Վանի համահայկական պետության մեջ թագավորին կից գործող ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի «գործակալներ»:
2) Արևմտյան քաղաքակրթության հետ շփումների խորացման արդյունքում հայերին երբեմն կոչում էին Ասիայի եվրոպացիներ:
3) Հայաստանում I դարից սկսված ժամանակաշրջանը հայտնի է «բուն հելլենիստական» անունով:
4) Փոքր Ասիայի արևելյան, Միջագետքի հյուսիսային և Իրանական սարահարթի հյուսիսարևելյան շրջանները և Հայկական լեռնաշխարհն ընդգրկող տարածքը հայտնի է «հնդեվրոպական նախահայրենիք» անունով:

21 **Թվարկվածներից որո՞նք են Կիլիկիայի հայերի և մոնղոլների միջև դաշինքի կնքման իրական պատճառ հանդիսացել.**

ա. Հայերը ցանկանում էին ստեղծել հայ-մոնղոլական դաշինք ընդդեմ խաչակիրների:
բ. Հեթանոս մոնղոլները ձգտում էին շահելու քրիստոնյա հայերի համակրանքը, որովհետև թշնամաբար էին տրամադրված մահմեդականների նկատմամբ:
գ. Մոնղոլները խոստացան հայերին վերադարձնել մահմեդականների խլած տարածքները և օգնություն ցույց տալ Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
դ. Մոնղոլները խոստանում էին պահպանել Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
ե. Մոնղոլները ծրագրել էին գրավել Ասորիքը և Պաղեստինը, ուստի վստահելի դաշնակցի կարիք ունեին, որպիսին կարող էր լինել Կիլիկյան Հայաստանը:

1) ա, գ
2) բ, ե
3) դ, ե
4) գ, ե

22 **Թվարկվածներից որո՞նք են Արևելյան Հայաստանի՝ Ռուսաստանին միացման հետևանքներ.**

ա. Արևելյան Հայաստանը ձեռք բերեց պետական ինքնավարություն:
բ. Հայերը ձեռք բերեցին ազգային կյանքի կազմակերպման ավելի նպաստավոր պայմաններ:
գ. Հայ ժողովուրդը ստացավ քաղաքական ազատ գործունեության իրավունքներ:
դ. Հայերը ձեռք բերեցին անձի և գույքի ապահովություն:
ե. Հայ ժողովուրդն ազատվեց գաղութային և կրոնական ճնշումներից ու հալածանքներից:
զ. Արևելյան Հայաստանի տարածքի մեծ մասի վրա կրկին սկսվեց ազգահավաքման գործընթաց:

1) ա, դ, ե
2) գ, դ, զ
3) բ, դ, զ
4) ա, բ, ե

23 **Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը.**

ա. հայկական Թամանյան դիվիզիայի կազմացրվելը
բ. ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարար Լ. Բերիայի ձերբակալությունը
գ. Նյու Յորքում Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի գումարումը
դ. խորհրդային կառավարության պաշտոնական հայտարարությունը «Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ» չունենալու մասին
ե. Հայերի զանգվածային արտաքսումը Ալթայի երկրամաս
զ. Արմենակ Խանփերյանցի գնդակահարությունը

1) դ
2) բ
3) ե
4) զ

24 **Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

ա. Հրահատ III-ի զորքի պարտությունը հայոց բանակից և նահանջը իր երկիր
բ. հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը
գ. Մարաստանի Միհրդատ թագավորի ամուսնանալը Տիգրան Մեծի դստեր հետ
դ. Տիգրան Կրտսերի ներկայանալը և իր ծառայություններն առաջարկելը Պոմպեոսին
ե. Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա

1) բ, գ, ե, դ, ա
2) ե, բ, գ, ա, դ
3) բ, ե, գ, ա, դ
4) ե, գ, բ, դ, ա

25 **Կատարել համապատասխանեցում.**

ա. մոնղոլական խան, որը ճնշեց հայ–վրացական ապստամբությունը
բ. մոնղոլական զորահրամանատար, որը առաջնորդում էր մոնղոլական բանակի գլխավոր արշավանքն Այսրկովկաս
գ. Վահրամյանների իշխանության հիմնադրի եղբայրը
դ. Խաչենի տիրակալը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար
ե. ամիրսպասալար Զաքարեի թոռը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար

1. Սարգիս Զաքարյան
2. Չարմաղան
3. Զաքարե Զաքարյան
4. Հասան–Ջալալ
5. Հուլավու
6. Ստեփանոս

1) ա–5, բ–2, գ–3, դ–4, ե–1
2) ա–2, բ–5, գ–3, դ–6, ե–1
3) ա–5, բ–2, գ–1, դ–4, ե–3
4) ա–2, բ–5, գ–1, դ–6, ե–3

26 **Կատարել համապատասխանեցում.**

Մականուն

1. Վարդգես
2. Փարամազ
3. Վարդան
4. Իշխան
5. Կոմս

Անուն–ազգանուն

ա. Հովսեփ Արղության
բ. Վահան Փափազյան
գ. Սարգիս Մեհրաբյան
դ. Հակոբ Կոտոյան
ե. Հովհաննես Սերենկյուլյան
զ. Մատթեոս Սարգսյան

1) 1–ե, 2–զ, 3–գ, 4–ա, 5–բ
2) 1–դ, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–բ
3) 1–ե, 2–բ, 3–գ, 4–ա, 5–զ
4) 1–դ, 2–ե, 3–գ, 4–ա, 5–զ

27 **Ըստ Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովի Տասի խորհրդին ներկայացված հայկական համատեղ հուշագրի՝ ո՞ր տարածքներն էին ներառվելու Միացյալ հայկական անկախ պետության կազմի մեջ.**

1) Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով, Արևմտյան Հայաստանի 7 վիլայեթները, Կիլիկիայի 4 սանջակները
2) Արևմտյան Հայաստանի 7 վիլայեթները, Կիլիկիայի 5 սանջակները, Ղարաբաղն ու Զանգեզուրը
3) Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով, Արևմտյան Հայաստանի 6 վիլայեթները, Կիլիկիայի 4 սանջակները
4) Արևմտյան Հայաստանի 6 վիլայեթները, Կիլիկիայի 5 սանջակները, Հայաստանի Հանրապետությունը՝ առանց Ղարաբաղի

28 **Ե՞րբ է հրաժարական տվել ՀՀ առաջին նախագահը.**

1) 1999 թ. մայիսին
2) 1998 թ. մարտին
3) 1996 թ. սեպտեմբերին
4) 1998 թ. փետրվարին

29 **Տրդատ II-ը ո՞ր թվականին է ստիպված հեռացել Հռոմեական կայսրության սահմանները.**

1) 256 թ.
2) 249 թ.
3) 252 թ.
4) 272 թ.

30 **Ո՞վ էր գլխավորում 1547 թ. գաղտնի խորհրդակցության որոշմամբ Եվրոպա մեկնած պատվիրակությունը.**

1) Ստեփանոս Սալմաստեցին
2) Միքայել Սեբաստացին
3) Ստեփանոս Աղթամարցին
4) Աբգար Թոխաթեցին

31 **Որքա՞ն էր Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում ռուսական կռվող ուժի թիվը 1917 թ. ապրիլի դրությամբ.**

1) 182 000
2) 185 000
3) 232 000
4) 158 000

32 Ո՞ւմ ընդունած կոչից է մեջբերված հատվածը.

«Թուրքիայի կորստաբեր պահանջները և վիրավորական տմարդությունը վերջապես ազդեց հայ ժողովրդի հոգու վրա: Այժմ, գոնե, պարզվում է, որ մենք մեր հույսը պիտի կապենք մեր խիզախության հետ: … Վերջին պատերազմական ու քաղաքական անցքերը որոշ լքում, ոգու անկում էին առաջացրել: Այսօր այդ հիվանդությունը բուժվում է, հին խիզախությունը վերածնվում է, և այդ փրկության միակ իրական ելքն է մեր դժվարին պայմաններում ու ժամանակներում»:

1) Հայաստանի ապահովության խորհրդի
2) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի
3) Հայկական կորպուսի հրամանատարի
4) Արևմտահայերի ազգային խորհրդի

33 Ո՞ր քաղաքի հայերին է վերաբերում մեջբերված խոսքը.

«… հայերը չափազանց քաջ կռվողներ էին … Հայերը բացահայտորեն իրենց նպաստն էին բերում Ռուսաստանին»:

1) Բայազետի
2) Կարսի
3) Էրզրումի
4) Վանի

34 Հայոց արքան ո՞ւմ է ասել ստորև բերված խոսքերը.

«Հայոց տան տերն ու թագավորը ես եմ, և ես քեզ չեմ տալիս հայոց երկիրը, որովհետև դու ինձ խաբեությամբ ես բերել Կոստանդնուպոլիս»:

1) Դիոգենես IV-ին
2) Հովհաննես Կոմնենոսին
3) Վասիլ II-ին
4) Կոստանդին Մոնոմախին

35 Գտնել տերմինը ճիշտ բնութագրող գործողությունները.

Ըստ «Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին» կոնվենցիայի երկրորդ հոդվածի՝ *«ցեղասպանություն են համարվում որևէ ազգային, ռասայական, էթնիկական կամ կրոնական խմբի լիակատար կամ մասնակի ոչնչացման նպատակով իրականացվող հետևյալ գործողությունները.*

1) խմբի անդամներին լուրջ մարմնական վնասվածք կամ մտավոր խանգարում հասցնելը
2) խմբի համար ոչ կանխամտածված անտանելի կենսապայմանների ստեղծումը
3) խմբի ներսում ծննդաբերության կանխմանն ուղղված միջոցառումները
4) խմբի անդամներին բարոյական վնաս հասցնելը
5) երեխաների կամավոր հանձնումը մարդկային մի խմբից մյուսին

36 **Խաչակիր մատենագիրները Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում այս երկրին ի՞նչ անվանումներ են տվել.**

1) Մեծ Հայք
2) Հայաստան
3) Փոքր Հայք
4) Կիլիկյան Հայաստան
5) Հայոց աշխարհ

37 **Իրադարձությունների տրված պատճառահետևանքային կապերից որո՞նք են ճիշտ.**

1) Արտաշատում Ք. ա. 94 թ. կնքված հայ–պոնտական պայմանագրի համաձայն՝ Հայաստանը ձեռք բերեց Ծոփքն ու Կորդուքը:
2) Վրաց թագավոր Փարսմանը հռոմեացիներին իր հավատարմությունը ցույց տալու համար սպանեց իր որդի Հռադամիզդին:
3) Արտաշատի հայ–հռոմեական պայմանագրի համաձայն՝ Մեծ Հայքը կորցրեց իր բոլոր արտաքին նվաճումները:
4) Մծբինի պայմանագրի համաձայն՝ պարսից Ներսեհ թագավորը ճանաչեց Մեծ Հայքի անկախությունը:
5) Արտաշատում Ք. ա. 54 թ. կնքված հայ–պարթևական պայմանագրի համաձայն՝ Պարթևստանը և Հայաստանը հռոմեացիներին դուրս մղեցին Կապադովկիայից:

38 **Գտնել սխալ պատասխանները.**
Ի՞նչ հետևանքներ ունեցավ Փետրվարյան ապստամբությունը Հայաստանում.

1) Խորհրդային իշխանությունները ձեռնամուխ եղան հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հայրենիք վերադարձնելու գործին:
2) Վճռական քայլեր արվեցին երկրի սոցիալ–տնտեսական վիճակը բարելավելու համար:
3) Երկրում սահմանվեց ներքին առևտրի և գների մենաշնորհ:
4) Ապստամբներին համաներում շնորհվեց:
5) Երկրում վերջ տրվեց բոլշևիկների մենիշխանությանը:
6) Այն սթափեցնող ներգործություն ունեցավ խորհրդային իշխանությունների վրա:

39 **Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.**

1) Ավարայրի ճակատամարտում հայոց զորքի թիվը երկու անգամ պակաս էր պարսիկների զորքից:
2) Հայ նախարարները Հազկերտ I–ի պահանջով Տիզբոն են ժամանել 450 թ. ապրիլին:
3) Պարսից արքան իր մոտ պատանդ է պահել բդեշխ Աշուշային և Վասակ Սյունու երկու որդիներին՝ Բաբիկին ու Ատրներսեհին:
4) Ղևոնդ երեցը Խաղխաղի ճակատամարտի նախօրեին մկրտեց մինչ այդ չմկրտված զինվորներին:
5) Վասակ Սյունին, Հռոմից օգնություն չստանալով, ծրագրել էր հաշտվել պարսից արքունիքի հետ:
6) Ավարայրի ճակատամարտում հայկական երրորդ գնդի հրամանատարը Թաթուլ Վանանդեցին էր:

40 **Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.**

1) ԽՍՀՄ–ը իրականում ոչ թե դաշնային միություն էր, այլ համադաշնություն:
2) Վրաստանի հեղկոմի նախագահ Պ. Մդիվանին և իր կողմնակիցները կարծում էին, որ դաշնության կազմավորման համար չկային իրական նախադրյալներ, և այն պարտադրված էր Մոսկվայի իշխանությունների կողմից:
3) «Ստալինյան ինքնավարացման ծրագրին» հավանություն տվեցին խորհրդային բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները:
4) ՀՍԽՀ իշխանությունները դեմ էին Անդրդաշնության ստեղծմանը, որովհետև այն հնարավորություն չէր տա երկիրը ու ժողովրդին արտաքին վտանգներից պաշտպանելու:
5) ԱԽԴՍՀ–ն գոյատևել է մինչև 1935 թվականը:
6) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարն ընդունեց ԱԽԴՍՀ Սահմանադրությունը և որոշեց մյուս խորհրդային հանրապետությունների հետ միավորվել ԽՍՀՄ–ի կազմում:

41 **Թվարկվածներից ո՞րն է խախտում իրադարձությունների տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.**

1) Հայոց կաթողիկոսի նստավայրի տեղափոխվելը Հռոմկլա
2) Ռուբեն III-ի կառավարման սկիզբը
3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
4) Հայոց կաթողիկոս Ներսես Շնորհալու գահակալման ավարտը
5) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ Դինի կողմից
6) Անիի ազատագրումը Զաքարյանների գլխավորած հայ-վրացական զորքի կողմից

42 **Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

1) Կարինի և Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերի ստեղծումը
2) Արաբոյի անդամակցելը «Դաշնակցություն» կուսակցությանը
3) Սարգիս Կուկունյանի ջոկատի անցումը ռուս–թուրքական սահմանը
4) ՀՅԴ ծրագրի տպագրումը «Դրոշակ»-ում
5) «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը Թավրիզում

43 **Արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.**

Ա. Արտավազդ I
Բ. Արտաշես I
Գ. Տիգրան IV
Դ. Արտավազդ II
Ե. Արտաշես II

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

1) Զոհվեց Մեծ Հայքի տարածք ներխուժած սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ մղված ճակատամարտում:
2) Մահապատժի ենթարկվեց Եգիպտոսի թագուհի Կլեոպատրայի կարգադրությամբ:
3) Պարթևստանի դեմ պայքարում պահպանեց Հայաստանի անկախությունը, բայց իր եղբորորդուն ստիպված պատանդ տվեց պարթևներին:
4) Կառուցեց նոր քաղաք, որը գտնվում էր Ախուրյան գետի ափին:
5) Հռոմի դաշնակից Ատրպատականի թագավորությունը միացրեց հայոց թագավորությանը:
6) Արարատյան դաշտում կառուցեց նոր մայրաքաղաք:

44 **Պաշտոնները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.**

Ա. Վազգեն Մանուկյան
Բ. Գագիկ Հարությունյան
Գ. Աղասի Խանջյան
Դ. Արթուր Մկրտչյան
Ե. Սուրեն Հարությունյան

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

1) ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահի տեղակալ
2) Հանրային խորհրդի նախագահ
3) ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար
4) ԼՂՀ վարչապետ
5) ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար
6) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահ

45 **Ստորև տրված պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Սխալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը.**

1) Անդրկոմիսարիատը Տրապիզոնի բանակցությունների արդյունքում ճանաչել է Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանները:
2) Կովկասյան ճակատում 1918 թ. մայիսի սկզբի դրությամբ ռուսական զորքին փոխարինած հայկական զորքի թիվը հասնում էր 42-43 հազարի:
3) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1918 թ. ձմռանը թուրք–անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք–հայկականի:
4) Անդրկովկասը Ռուսաստանից անջատելուց և անկախ հռչակելուց հետո երկրամասում հաստատված նոր կառավարությունը գլխավորում էր Գեգեչկորին:
5) Ախալքալաքում դեռ 1918 թ. հունվարին ստեղծվել էր Հայկական կորպուսի հրաձգային գունդ:
6) Արամ Մանուկյանը 1918 թ. մարտի 24-ին հաստատվել է Երևանի նահանգի դիկտատոր:

Բ ՄԱԿԱՐԴԱԿ

46 **Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.**

ա. Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ զբաղեցնող հոգևոր–ասպետական կազմակերպություններից մեկը կոչվում էր «Հիվանդախնամների միաբանություն»:
բ. Հայաստանի հարավում՝ Խլաթ կենտրոնով ստեղծված մահմեդական իշխանությունը կոչվում էր Շահ–Արմենների աթաբեկություն:
գ. Կիլիկյան Հայաստանում պատերազմների ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զինուժը կոչվում էր աշխարհազոր:
դ. Միջնադարում քաղաքների հարկահանությանը, առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին հետևող պաշտոնյան կոչվում էր սպասալար:
ե. Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարության գործակալության գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր կանցլեր:
զ. Սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատերերին անվանել են պարոնտեր:
է. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված կիսանկախ իշխանությունները կոչվում էին մելիքություններ:
ը. Միջնադարում քաղաքի կառավարիչը կոչվում էր շահապ:

1) ա, գ, ե
2) բ, դ, է
3) ա, դ, է
4) բ, զ, ը

47 **Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.**

ա. Պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը Հայաստանում ապրող հայերի ներկայացուցչական համագումարն էր:
բ. Պետրոս Հայկազունու և Արսեն Կրիտյանի գլխավորությամբ ստեղծված ազատագրական խմբակը կոչվում էր «Միություն ի փրկություն»:
գ. Ցարիզմի հակահայ քաղաքականության դեմ ժողովրդի դիմադրությունը կազմակերպելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:
դ. Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ ստեղծվող Ազգային ժողովը հայտնի էր նաև «Երեցների ժողով» անունով:
ե. Քրդական կառավարական ջոկատները հայտնի էին «չելլոներ» անունով:
զ. Անդրկովկասում Գ. Գոլիցինի փոխարեն նշանակված Ի. Վորոնցով–Դաշկովի պաշտոնը կոչվում էր Կովկասի փոխարքա:
է. Արևմտահայ զորաբաժնի ձևավորման համար ստեղծված գործադիր նոր մարմինը կոչվում էր Հայաստանի ապահովության խորհուրդ:

1) ա, բ, է
2) բ, դ, ե
3) ա, գ, դ
4) գ, զ, է

48 **Ստորև թվարկված պատմական դեպքերի ու իրադարձությունների հետևանքներից որո՞նք են սխալ.**

ա. Դեպի Բաբելոն, Պարսից ծոց և Միջերկրական ծով կատարած հաղթարշավների հետևանքով Սարդուրի II–ը չորս կողմից շրջափակման մեջ վերցրեց Ասորեստանը:
բ. Ք. ա. VIII դ. վերջերին Ասորեստանը վերականգնեց իր դիրքերը՝ կրկին դառնալով Վանի տերության մրցակիցն Առաջավոր Ասիայում:
գ. Արտաշես I–ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվեց մեկ ընդհանուր պետության մեջ:
դ. Վանի թագավորության և սկյութների դաշնակցային հարաբերությունների հետևանքը վերջիններիս՝ Փոքր Ասիայի արևելքում հաստատվելն էր:
ե. Մագնեսիայի ճակատամարտում պարթևական զորքերի պարտությունը նպաստեց Արևելքում ուժերի հարաբերակցության փոփոխությանը:
զ. Կիմերների հարձակման հետևանքով Վանի թագավորությունը հայտնվեց երկու ճակատով հարձակվող թշնամիների օղակում:
է. Լուկուլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց Հայկական տերության ռազմական հեղինակությունը:

1) ա, դ, ե
2) բ, գ, է
3) ա, զ, է
4) բ, դ, ե

49 **Թվարկվածներից որո՞նք 1890–ական թվականների հայերի զանգվածային կոտորածների հետևանքներ չեն.**

ա. 100 հազար հայ գաղթեց Ռուսաստան, 200 հազարը՝ Եվրոպա և Ամերիկա:
բ. Տեղահանված հայերը բնակեցվեցին Միջագետքի ապահով շրջաններում:
գ. Ոչնչացվեցին 20 հազարից ավելի հայկական ձեռագրեր և հնատիպ գրքեր:
դ. Սասունում կոտորվեց 10 հազար խաղաղ հայ բնակչություն:
ե. Հայերն ամբողջությամբ ոչնչացվեցին անգամ Կ. Պոլսում և Զմյուռնիայում:
զ. Արևմտահայ բազմաթիվ գավառներ հայաթափվեցին և բնակեցվեցին քրդերով ու թուրքերով:
է. Գերմանական կառավարությունը ստանձնեց որբ մնացած հայ երեխաների խնամքը:
ը. Ոչնչացվեց մոտ 300 հազար հայ:

1) գ, դ, է
2) բ, դ, ե, ը
3) ա, զ, ը
4) բ, գ, ե, է

50 **Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.**

ա. Արգիշտի II–ի գահակալության սկիզբը
բ. Սարգոն II–ի կողմից Խալդիի գլխավոր տաճարի թալանումը
գ. Խուկանայի և խեթերի թագավորի միջև պայմանագրի կնքումը
դ. Վանի թագավորության գրային բարեփոխումը
ե. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
զ. Կարանի թագավորի դիմադրելը խեթերի արշավանքներին
է. «Ուրարտու»–ի վերջին հիշատակումը ասուրա–բաբելական արձանագրություններում
ը. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
թ. «Նաիրի» երկրանվան հիշատակումը Սալմանասար I թագավորի կողմից

1) դ
2) բ
3) ե
4) ը

51 **Ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.**

ա. շահ Աբասի կողմից Այսրկովկասի ու Ատրպատականի զիջումը օսմանցիներին
բ. Բաղդադի գրավումը թուրքերի կողմից և թուրք–պարսկական պատերազմների ավարտը
գ. շահ Աբասի հարձակումը և Թավրիզի գրավումը
դ. շահ Աբասի հրամանով հայ բնակչության տեղահանության սկիզբը
ե. շահ Աբասի գահակալության սկիզբը
զ. Նախիջևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
է. Կասրե Շիրինի պայմանագրի կնքումը
ը. Երևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
թ. շահ Աբասի մուտքը Ջուղա
ժ. Ամասիայի հաշտության կնքումը Սեֆյան և Օսմանյան տերությունների միջև

1) ը
2) դ
3) զ
4) թ

52 **Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

ա. Լենինականի հէկի գործարկումը
բ. Ստալինի 50–ամյակի նշումը, անձի պաշտամունքի բացահայտ դառնալը
գ. Երևանի կաուչուկի գործարանի շահագործման հանձնվելը
դ. գյուղմիասհարկի շրջանառության մեջ մտնելը
ե. Խորեն Մուրադբեգյանի ընտրվելը Ամենայն հայոց կաթողիկոս
զ. Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի կազմակերպումը
է. Սովի պատճառով և ապրուստի միջոցներ հայթայթելու համար Սևանա լճի ավազանից հազարավոր ընտանիքների հեռանալը
ը. Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը ԽՍՀՄ տարածքում
թ. Հայաստանում գավառային բաժանման վերացումը և շրջանների ստեղծումը
ժ. Հայաստանի կոմունիստական երիտասարդական միության ստեղծումը

1) ժ, ը, դ, ա, բ, է, ե, թ, զ, գ
2) դ, ժ, ա, ը, ե, թ, բ, է, գ, զ
3) ժ, դ, ը, ա, բ, թ, ե, է, զ, գ
4) դ, ժ, ը, ե, ա, բ, է, գ, զ, թ

53 **Կատարել իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.**

ա. Ակցիումի ծովային ճակատամարտը
բ. Վաղարշ I Արշակունու գահակալման սկիզբը Մեծ Հայքում
գ. Կորբուլոնի լեգեոնների ներխուժումը Մեծ Հայք
դ. Վաղարշ II-ի գահակալման ավարտը Մեծ Հայքում
ե. Սանատրուկի գահակալման ավարտը
զ. Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին
է. Բակուր Արշակունու գահընկեց լինելը և Հռոմ տարվելը
ը. Վաղարշ I Արշակունու գահակալման սկիզբը Պարթևստանում
թ. Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը

1. Ք. ա. 31 թ.	6. 117 թ.
2. 64 թ.	7. 60 թ.
3. 51 թ.	8. 198 թ.
4. 110 թ.	9. 58 թ.
5. 226 թ.	10. 163 թ.

1) ա–1, բ–3, գ–9, դ–8, ե–10, զ–5, է–7, ը–6, թ–2
2) ա–1, բ–6, գ–9, դ–8, ե–4, զ–5, է–10, ը–3, թ–2
3) ա–1, բ–6, գ–7, դ–5, ե–4, զ–8, է–10, ը–3, թ–2
4) ա–9, բ–3, գ–2, դ–10, ե–4, զ–5, է–8, ը–6, թ–7

54 **Թվարկված բարեփոխումներից առանձնացնել երեքը, որոնք իրականացրել է Պապ թագավորը.**

ա. Ի կատարումն Աշտիշատի ժողովի որոշման՝ Պապի հրամանով կառուցվել են վանքեր, հիվանդանոցներ, կուսանոցներ և ապաստաններ:
բ. Պապը մտցրել է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդների կարգ:
գ. Պապի հրամանով փակվել են կուսանոցներն ու այրիների ապաստանները, կույսերին ու այրի կանանց թույլատրվել է ամուսնանալ:
դ. Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավել է եկեղեցապատկան հողերի մեծ մասը, սակայն ավելացրել է եկեղեցուն վճարվող տասանորդ հարկի չափաբաժինը:
ե. Պապը հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին պարտադրել է պետական ծառայություն կատարել:
զ. Հայոց կաթողիկոսի թեկնածու Ներսես Մեծին Պապը թույլ չի տվել մեկնելու Կեսարիա, այլ նա կաթողիկոս է ձեռնադրվել և օծվել Հայաստանում, որով էլ հաստատվել է Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնագլխությունը:
է. Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը եկեղեցուց կտրել է դեռևս Տրդատ Մեծի տված հողի մեծ մասը:

1) ա, բ, դ
2) գ, ե, է
3) բ, ե, զ
4) գ, զ, է

55 **Բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.**

ա. 1992 թ. դեկտեմբերին Թուրքիան ճանաչեց Հայաստանի անկախությունը, բայց նրա հետ դիվանագիտական հարաբերություններ չհաստատեց:
բ. 1993 թ. մայիսի 18–ին հայ ազատամարտիկները մտան Լաչին:
գ. 2007 թ. հունվարի 19–ին Ստամբուլում ահաբեկչության զոհ դարձավ «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինքը:
դ. 1989 թ. հունվարին ԼՂԻՄ-ում ստեղծվել է Հատուկ կառավարման կոմիտեն:
ե. 1992 թ. օգոստոսի 15-ին ԼՂՀ-ում ստեղծվեց Պաշտպանության պետական կոմիտեն՝ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ:
զ. 1988 թ. փետրվարի 26-ին ստեղծվել է «Ղարաբաղ» կոմիտեն:
է. 2009 թ. հոկտեմբերի 10–ին Ցյուրիխում Հայաստանի Հանրապետության և Թուրքիայի միջև ստորագրվեցին «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունները:
ը. 2015 թ. հունվարից ՀՀ–ն Եվրոպայի խորհրդի (ԵԽ) լիիրավ անդամ է:

1) ա, բ, զ, ը
2) գ, զ, ե, է
3) ա, դ, ե, ը
4) բ, գ, դ, է

56 **Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.**

ա. Արցախի ազատագրական ուժերը 1724 թ. թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի մասին պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
բ. Ըստ 1724 թ. Կ.Պոլսում կնքված պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:
գ. 1828 թ. փետրվարի 10–ին Թուրքմենչայ գյուղում կնքվել է ռուս–պարսկական հաշտության պայմանագիր:
դ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25–ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին:
ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16–րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվել է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
զ. 1878 թ. հունիսի 1–ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
է. 1914 թ. հունվարի 26–ի ռուս–թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվել է միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
ը. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և ԱՄՆ-ի միջև:
թ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրով Բայազետը վերադարձվել է Թուրքիային:

1) ա, դ, ե, է
2) գ, զ, է, ը
3) բ, դ, ը, թ
4) ա, գ, ե, զ

57 **Կատարել համապատասխանեցում.**

Տարեթիվ

1. 1920 թ. նոյեմբերի 30
2. 1921 թ. հունիսի 1
3. 1921 թ. փետրվարի 25
4. 1920 թ. դեկտեմբերի 25
5. 1921 թ. հուլիսի 13
6. 1921 թ. հունիսի 12
7. 1921 թ. փետրվարի 26
8. 1921 թ. հունիսի 30

Իրադարձություն

ա. «Լեռնային Ղարաբաղի՝ Հայաստանին պատկանելության մասին» ՀՍԽՀ ԺԿԽ–ի հայտարարության հրապարակումը
բ. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Թիֆլիս
գ. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Սիսիան
դ. Ինքնավար Սյունիքի հռչակումը
ե. Կարմիր բանակի զորամասերի մուտքը Մեղրի
զ. Ադրբեջանի հեղկոմի հայտարարությունը՝ «Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը Խորհրդային Հայաստանի Հանրապետության մաս ճանաչելու մասին»
է. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
ը. Մոսկվայի ռուս–թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի սկիզբը
թ. մեծ պետությունների Լոնդոնի կոնֆերանսի սկիզբը

1) 1–ա, 2–է, 3–բ, 4–դ, 5–գ, 6–զ, 7–թ, 8–ե
2) 1–զ, 2–է, 3–բ, 4–դ, 5–ե, 6–ա, 7–ը, 8–գ
3) 1–ա, 2–գ, 3–թ, 4–դ, 5–ե, 6–զ, 7–ը, 8–է
4) 1–զ, 2–դ, 3–ե, 4–բ, 5–է, 6–ա, 7–թ, 8–գ

58 **Գտնել սխալ պատասխանները.**
Օտարների կողմից Հայաստանն անվանվել է՝

1) Հարմինույա
2) Սոմխեթի
3) Հայասա
4) Բիայնիլի
5) Արմինա
6) Հայք
7) Ուրարտու
8) Հայաստան

59 **Տրված բացատրություններից որո՞նք են սխալ արտահայտում տրված հասկացությունների բովանդակությունը.**

1) Արևելահայերի Հայոց ազգային համախորհրդակցության որոշմամբ ձևավորված օրենսդիր մարմինը կոչվել է Ազգային ժողով:
2) Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելու նպատակով Թիֆլիսում ձևավորված համազգային կազմակերպությունը կոչվել է Արևելահայ ազգային խորհուրդ:
3) Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում արևմտահայերի շահերը ներկայացնող մարմինը կոչվում էր Ազգային պատվիրակություն:
4) Քեմալական ազգայնամոլական շարժման նպատակները ձևակերպած փաստաթուղթը կոչվում էր «Թուրքական ազգային ծրագիր»:
5) ԽՍՀՄ կառավարությանն առընթեր կազմակերպված մարմինը կոչվել է Արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդունման կոմիտե:
6) Արցախյան հիմնախնդրի լուծման նպատակով ԵԱՀԿ ձևաչափով և Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի և ԱՄՆ-ի համանախագահությամբ ստեղծված կառույցը կոչվում է ԵԱՀԿ Մինսկի խումբ:
7) Հայկական հարցի լուծմանը նպաստելու նպատակով Թիֆլիսում ձևավորված համազգային կազմակերպությունը կոչվել է Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրո:
8) Հայոց պահանջատիրության հարցը պաշտպանելու նպատակով ՀՅԴ կողմից ԱՄՆ-ում ձևավորված կառույցը կոչվում է Հայկական ազգային կոմիտե:
9) 1917 թ. նոյեմբերին ստեղծված հայկական զորամիավորումը կոչվում էր Առանձին հայկական հարվածող զորամաս:

60 **Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական պատճառահետևանքային կապեր.**

1) Գյուտ կաթողիկոսի՝ Տիզբոն մեկնելու պատճառը Խոսրով II-ի զումարած ժողովին մասնակցելն էր:
2) Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառը զարգացած ավատատիրության շրջանում գոյություն ունեցող ավատատիրական մասնատվածությունն ու իշխանների կենտրոնախույս ձգտումներն էին:
3) Մծբինի հաշտության հետևանքը Հյուսիսային Միջագետքում պարթևների դիրքերի թուլացումն էր:
4) Վարդան Կրտսերի ապստամբության արդյունք էր Հայոց Արևելից կողմերում ու հարակից տարածքներում հայկական թագավորության ստեղծումը:
5) Խաղամախյայի ճակատամարտի հետևանքը պարսից զորավար Միհրանի քսանհազարանոց զորքի պարտությունն էր:
6) Հայ–վրացական զինակցության արդյունքում սելջուկների լծից ազատվեցին Հայաստանի կենտրոնական ու հարավային շրջանները:
7) Հուստինիանոս I-ի 536 թ. օրենքի կիրառման արդյունքում ստեղծվեցին Առաջին, Երկրորդ, Երրորդ և Չորրորդ Հայքերը:
8) Թեոդորոս Ռշտունուն ազատ արձակելու պատճառը Հայաստանը Բյուզանդական կայսրության ոլորտում պահելն էր:
9) IX դարի վերջին Խլաթի ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու պատճառը հայ–բյուզանդական 893 թ. կնքված պայմանագիրն էր:

61 **Գտնել ճիշտ պատասխանները.**

1920 թ. սեպտեմբերի 18–ին Բաքվում ընդունված բանաձև–փաստաթուղթը վտանգավոր էր Հայաստանի համար, որովհետև՝

1) առաջարկվում էր քեմալականների ռազմարշավի միջոցով նպաստել Հայաստանի խորհրդայնացմանը:
2) ենթադրվում էր բոլոր միջոցներով օգնել Անտանտին:
3) ստեղծվում էր վրաց-ադրբեջանական հակահայկական համագործակցություն:
4) Ռուսաստանից պահանջվում էր չմիջամտել Հայաստանի ներքին գործերին:
5) նախատեսում էր ադրբեջանական զորքը Հայաստան մտցնելով՝ կանխել հայ-ռուսական համագործակցությունը:
6) Ռուսաստանից պահանջվում էր «թուրք–հայկական կոտորածները» կանխելու պատրվակով որպես փրկարար և հաշտարար մտնել Հայաստան և հաստատել խորհրդային վարչակարգ:
7) դրանով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել Հայաստանին խուսափելու խորհրդայնացումից:
8) այն ամբողջությամբ ուղղված էր Հայաստանի Հանրապետության և հայ ժողովրդի դեմ:

62 **Թվարկվածներից որո՞նք են տեղ գտել Մովսես Սարաֆյանի կազմած Հայաստանի ազատագրության ծրագրում.**

1) Հերակլ II–ը կարող էր հայ, ռուս և վրացի զինվորներ ուղարկել Երևան և գահընկեց անել տեղի խանին:
2) Հայոց թագավորի ընտրությունը պետք է կատարեր ռուսական կայսրը, իսկ օծումը պետք է տեղի ունենար Էջմիածնում:
3) Հայաստանի կառավարությունը Մոսկվայում պետք է ունենար իր դեսպանը:
4) Հայաստանն ազատագրելուց հետո պետք է ստեղծվեր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնար Հայաստանի թագավոր:
5) Կասպից ծովի ափին Հայաստանին պետք է տրամադրվեր նավահանգիստ:
6) Առաջարկվում էր Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
7) Հակաթուրքական պայքարի մեջ անհրաժեշտ էր ընդգրկել նաև Արցախի մելիքներին՝ նրանց տրամադրելով ռազմական հանդերձանք և զենք:
8) Հայաստանի մայրաքաղաք էր դառնալու Վաղարշապատը կամ Անին:

63 **Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.**

1) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ գեներալներից 6–ը հետագայում դարձել են մարշալներ:
2) Հայ ժողովրդի ավելի քան 60 000 զավակներ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:
3) Կուրսկի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացավ օդաչու Սերգեյ Բուռնազյանը:
4) Հայկական 76–րդ լեռնահրաձգային դիվիզիան, որ կազմավորվել էր դեռ 1920–1922 թթ. Հայաստանում, հատկապես աչքի ընկավ Ստալինգրադի ճակատամարտում և վերակազմավորվեց 51–րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի:
5) Խորհրդա–ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
6) ԽՍՀՄ հերոսներ Հունան Ավետիսյանը և Սուրեն Առաքելյանը կռվել են 261-րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմում:
7) Փառքի 3-րդ, 2-րդ և 1-ին աստիճանի շքանշաններով պարգևատրված 27 հայ ռազմիկներ դարձել են զինվորական այդ շքանշանի լրիվ ասպետներ:
8) 408–րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:

64 **Ընտրել ճիշտ պնդումները.**

1) Հայկական լեռնաշխարհի կենտրոնով ձգվում է Հայկական Տավրոս լեռնաշղթան, որը սկսվում է Մեծ Արարատից:
2) ՀՀ–ի՝ բարձրությամբ երկրորդ լեռնագագաթ Կապուտջուղն ունի 3925 մ բարձրություն:
3) Վան և Ուրմիա լճերի միջև Արամ անունով երկիր հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XXIII դարում:
4) Հույն մատենագիր Հիպպոլիտիսը 234–235 թթ. գրած «Ժամանակագրություն» աշխատությունում հայերին հիշատակել է սեփական դպրություն ունեցող ժողովուրդների շարքում:
5) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից ունի 1820 մ բարձրություն և չորս կղզի՝ Աղթամար, Կտուց, Լիմ և Արտեր:
6) Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492թ.) համարվել է Հայոց մեծ թվականի սկիզբը:
7) Վանի թագավորության շրջանից հայտնի մեհենագրային համակարգն ունի բնիկ տեղական ծագում, այն բաղկացած էր շուրջ 300 նշաններից:
8) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արմավիր մայրաքաղաքը:

65 **Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.**

1) Ասորեստանի արքայի որդիներ Սարասարի և Ադրամելեքի փախուստը Հայաստան
2) Նինվեի գրավումը դաշնակից զորքերի կողմից
3) Պարույր Հայկազունու թագադրվելը և ճանաչվելը Հայաստանի թագավոր
4) Սարդուրի III–ի հիշատակվելը ասորեստանյան արձանագրություններում
5) Տիգրան Երվանդյանի կողմից Աժդահակին սպանելը
6) զորավար Վահումիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
7) հունական 10–հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
8) Վահագն Երվանդյանի գահակալման սկիզբը

66 **Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

1) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
2) մեզ հասած՝ մանրանկարներով զարդարված առաջին ամբողջական ձեռագրի ստեղծումը
3) Բագրատունիների նստավայրի տեղափոխումը Բագարան
4) Աշոտ Արծրունու գլխավորությամբ Նկան ամրոցի հերոսական դիմադրությունը արաբներին
5) Հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու կառավարման սկիզբը
6) Բուղայի զորքի մուտքը Վիրք
7) Հովհանի նշանակվելը «Լեռան» կառավարիչ

67 **Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**

1) Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը
2) Ղուկաս Ինճիճյանի խմբագրությամբ «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
3) Համբարձում Լիմոնճյանի կողմից հայկական նոր ձայնագրության ստեղծումը
4) Աղաբաբյան դպրոցի հիմնումը
5) Միքայել Չամչյանի «Պատմութիւն Հայոց» եռահատոր աշխատության առաջին տպագրությունը
6) Երևանի բերդում «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը հեղինակի ներկայությամբ
7) «Որոգայթ փառաց» գրքի հրատարակումը Մադրասում

68 **Կատարել համապատասխանեցում.**

Ա. Հովհաննես Արշակունի
Բ. Ներսեհ Կամսարական
Գ. Արտավազդ Մամիկոնյան
Դ. Արտավան Արշակունի
Ե. Համազասպ Մամիկոնյան
Զ. Մուշեղ Մամիկոնյան

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

1) Հայ պատմիչի բնութագրմամբ՝ նա առաքինի, ընթերցասեր և ուսումնասեր այր էր։
2) Ջախջախել է Տարոն ներխուժած արաբական ջոկատը և ամրացել Արտագերս ամրոցում։
3) Մասնակցել է Հուստինիանոս I–ի դեմ խռովությանը։
4) Շիրակում հարձակվել է արաբ գլխավոր հարկահանի վրա և խլել ամբողջ հավաքած հարկը։
5) Արուճում ձեռնարկել է իշխանական պալատի կառուցումը։
6) Բյուզանդացիների կողմից դավադրաբար սպանվել է։
7) Նրա օրոք կառուցվել է Թալինի նշանավոր եկեղեցին։

69 **Կատարել համապատասխանեցում.**

Ա. արևելահայ երգահանային դպրոցի հիմնադիրը
Բ. նշանավոր արևելագետ
Գ. ժամանակակից երկրաքիմիա գիտաճյուղի հիմնադիրը
Դ. էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի հիմնադիրը
Ե. ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հայրը
Զ. հայկական առաջին մշտական թատերական խմբի ղեկավարը
Է. հայ ազգային բնանկարի հիմնադիրը

1) Անդրեաս Արծրունի
2) Պետրոս Մաղաքյան
3) Հովսեփ Օրբելի
4) Քրիստափոր Կարա-Մուրզա
5) Տիգրան Չուխաճյան
6) Զակոմո Չամչյան
7) Գևորգ Բաշինջաղյան
8) Լևոն Օրբելի

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

70 **Ստորև տրված պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Սխալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը.**

1) Ի տարբերություն Արևմուտքի զարգացած երկրների՝ Խորհրդային Միության արդյունաբերացումն սկսվել էր թեթև և սննդի արդյունաբերություններից:
2) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ–ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր:
3) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվել են դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:
4) Հայ տրոցկիստների առաջին ելույթը երեք գործիչների հրապարակած «Երեքի դեկլարացիան» էր, որը տպագրվեց մամուլում 1927 թվականին:
5) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվել է ԽՍՀՄ–ի գոյության բոլոր տարիներին:
6) Հայաստանում 1945-1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնությունների է ենթարկվել 15 000 մարդ, որոնց մեկ երրորդը գնդակահարվել է: